

Л Е К Ц І Я

Тема: **Театралізовані ігри дошкільників.**

План.

1. Театралізовані ігри, їх своєрідність і освітньо-виховна цінність.
2. Види театралізованих ігор.
3. Гра-драматизація як різновид театралізованих ігор.
4. Прийоми підготовки дітей до гри-драматизації.
5. Використання театралізованих ігор на заняттях та повсякденному житті.

Література:

1. Т.І.Поніманська. Дошкільна педагогіка. – К.: Академвидав, 2004,
2. Поніманська Т.І. Основи дошкільної педагогіки. – К.: Академвидав, 1998, с.413-421.
3. Игра дошкольника. Под ред. Новоселовой. – М., 1986, ст. 166-170

Естетичний розвиток дітей в значній мірі залежить від цілеспрямованого залучення дітей до театралізованої діяльності.

В дошкільній педагогіці театралізовані ігри розглядаються як дійовий засіб всебічного розвитку особистості, виховання активності, колективізму, ініціативи, впевненості в своїх силах.

Театралізовані ігри – розігрування в особах певного літературного твору і відтворення за допомогою виразних засобів (міміки, інтонації, жестів...) конкретних образів.

Театралізовані ігри в ДНЗ передбачають гру своєрідних спектаклів у вигляді:

- ✓ Драматизацій.
- ✓ Самостійних концертів.
- ✓ Лялькових вистав.

Ігри в театр виникають і добре розвиваються в кінці середнього і в старшому дошкільному віці.

На I етапі навчання театралізованим іграм – мета вихователя – формувати у дітей уміння передавати образ діями, словами, жестами, мімікою, щоб дитина могла себе само реалізувати. Для цього треба обрати знайомі дітям і не складні вірші, казки, з невеликою кількістю діючих осіб.

За допомогою фантазії діти можуть змінювати сюжет своїх казок, надавати нові риси персонажам – так **пряме наслідування** яке притаманне *I етапу* навчання змінюється **творчою діяльністю II етапу**.

Вихователь повинен підтримувати і розвивати творче прагнення кожної дитини, зацікавлювати до використання практичних умінь, які дитина придбала на заняттях з різних видів художньої діяльності.

Розкриттю образів у спектаклях відповідну роль грають *костюми, маски, атрибути, декорації*. З ними вихователь знайомить дітей під час підготовки до спектаклю, залучає дітей до їх виготовлення самі костюми чи їх елементи стимулюють

дітей до пошуку шляхів їх використання, викликають бажання організувати виступи чи виставу.

Значення театралізованої ігрової діяльності:

- Збагачує дітей новими враженнями, знаннями, уміннями.
- Розвиває інтерес до літератури, театру.
- Формує діалогічну, емоційно насичену мову, активізує словник.
- Сприяє морально-етичному вихованню кожної дитини.

Своєрідність.

Театралізовані ігри тісно пов'язані з сюжетно-рольовими іграми. В основі тих і других лежать:

<i>Схожість</i>	<i>Відмінність</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Відображення подій, дій та відносин між людьми. 2. У грі є елементи творчості. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Діти виконують певні ролі за сюжетом казки або літературного твору. 2. Події відтворюються в точній послідовності.

Види театралізованих ігор

Всі види театралізованих ігор підпорядковані *єдиній меті* – навчити дітей передавати образ (входження в роль), розвивати мову (діалогічну і монологічну), розвивати рухи (міміка і жести), самостверджуватися.

Види театралізованих ігор

- ✦ Ігри-драматизації.
- ✦ Настільний театр.
- ✦ Фланелеграф.
- ✦ Тіньовий.
- ✦ Ляльковий або театр Петрушки.
- ✦ Театр «Бі-ба-бо» (всі види пальчикових театрів).
- ✦ Театр маріонеток (показує вихователь).
- ✦ Венеціанський театр (досвід ДНЗ № 284)

Кожна з цих ігор є самостійною грою і в той же час є передумовою гри-драматизації.

Ігри-драматизації проводяться за змістом будь-якого знайомого і не складного за змістом літературного твору.

В ігровій кімнаті повинна бути театралізована зона (куточок) в якому мають бути:

- Дзеркало.
- Ширма.
- Лялькові персонажі до всіх видів театру.
- Елементи костюмів для переодягання дітей.

Час від часу вихователь повинен змінювати театральну-ігрове середовище.

Ігри на теми літературних творів - ігрове втілення дітьми літературного твору, який їм сподобався. В даних іграх зв'язок з тим чи іншим твором менш стійкий і

визначений, ніж в іграх-драматизаціях: можливе поєднання подій з різних літературних джерел, введення нових діючих осіб, вільна, не регламентована передача змісту тощо.

Театр Петрушки або лялькова вистава – улюблений вид театралізованих ігор. Знайомі дітям ляльки, які оживають, розмовляють, виконують різні дії переносять дітей у казковий світ. Діти вболівають за своїх казкових героїв, відчувають їх настрій, оцінюють позитивні і негативні вчинки, розрізняють добро і зло.

Фланелеграф є оригінальною формою ілюстрації оповідань, казок в молодшій групі, використовують і на заняттях і в ігровій діяльності. Для дошки використовують фланель блакитного, сірого, зеленого кольору, зображення казкових персонажів повинно мати естетичний вигляд. В самостійній діяльності діти можуть імпровізувати з цими персонажами:

- Придумувати свої розповіді;
- Розвивати свій сюжет.

Це розвиває творчі здібності дітей, уяву.

Настільний театр – близький до театру на фланелеграфі. Персонажі виробляються з картону, пластикових пляшок, із паралону, з паперу, тканини, ниток... Використовуючи на заняттях в молодшій групі допомагає емоційно сприймати художній твір. В самостійних іграх діти за допомогою цих персонажів вживаються в роль, наслідують голос, інтонацію, фантазують...

Тіньовий театр або театр тіней – збагачує фантазію, розвиває уяву, зосередженість. Ті ж самі персонажі показують в чорному тоні через проектор чи проти сонця через прозорий папір на спеціальній ширмі. Більше використовують старшому дошкільному віці.

Театр іграшок – у всіх групах використовують різноманітні іграшки та іграшки-саморобки. Діти імпровізують, розігрують різні сюжети, повторюють казку, сценки. Мета – розвиток мовлення.

Театр «Бі-ба-бо» (всі види пальчикових театрів) – казкові персонажі одягають на пальці руки і під час розповідання твору виконують пальцями різні рухи. Самостійно використовують цей вид театру в старшій групі.

Гра-драматизація та підготовка до її проведення.

Гра-драматизація – особливий вид ігрової діяльності дітей дошкільного віку, який передбачає зображення, розігрування в особах будь-якого літературного твору при збереженні послідовності епізодів.

Гра-драматизація – це своєрідна дитяча вистава, яка проводиться в ігровій формі за змістом художніх творів.

Драматизувати – мається на увазі уявити, розіграти в ролях літературний твір, зберігаючи послідовність епізодів.

Значення:

- Краще засвоєння дітьми змісту твору, логіки і послідовності подій.
- Погодження дій дітей, підкорення своїх бажань інтересам колективу.
- Збагачення мови, розвиток творчої уяви, вміння відтворити образ; вироблення звички мислити самостійно, вміння бачити у навколишньому житті те, що допоможе потім передати певний образ.
- Виховання позитивних якостей: активності, ініціативності, самостійності, працьовитості, співпереживання.

Умови для розвитку ігор-драматизацій:

- Розвиток уяви і наявність інтересу дітей до виду театру.
- Знання літературних творів (зміст тексту).
- Наявність і різноманітність елементів костюмів, атрибутики, декорацій, іграшок для зображення літературних персонажей.
- Керівництво з боку вихователя.

Структура гри-драматизації:

❖ Підготовка:

- ✓ Заходи, спрямовані на засвоєння літературного тексту.
- ✓ Комплекс виховних заходів, у ході яких поряд із загальними навчально-виховними завданнями певної групи вирішуються і завдання підготовки до гри-драматизації.
  - ❖ *Власне гра-драматизація*, в якій при створенні образів розвиваються творчі здібності дітей.

Керівництво з боку вихователя:

- ✦ Підбір твору.
- ✦ Виразне читання чи розповідь.
- ✦ Розглядання ілюстрацій.
- ✦ Проведення ігор-вправ (скажи як лисичка, пройди як ведмідь, пострибай як зайчик).
- ✦ Допомога в розподілі ролей.
- ✦ Переказ творів за ролями.
- ✦ Програвання окремих ролей.
- ✦ Поради, рекомендації, репліки.
- ✦ Показ інших видів театру за даним твором.
- ✦ Показ гри-драматизації.

Планування нової гри-драматизації:

- Читання літературного твору.
- Розглядання ілюстрацій, бесіда за змістом.
- Переказ за змістом, за ролями.
- Використання зображувальної діяльності (малювання, ліплення, аплікація за змістом).
- Вечір – розваг (показ настільного або іншого виду театру вихователем).
- Ігри – вправи.
- Самостійні ігри дітей з персонажами твору в даному виді театру.
- Показ даного виду театру (діти дітям).
- Виготовлення ати рубів, декорацій, костюмів, персонажей літературних творів до різних видів театру.
- Драматизація казки з участю дорослих.
- Драматизація казки самими дітьми.
- Обговорення дійства дітей.
- Аналіз та самоаналіз.
- Використання отриманих знань і набутих умінь в СХД.

Ігри-драматизації керівництво з боку вихователя:

I етап - підготовчий

Молодший дошкільний

Читання (розповідання художніх творів).
Розглядання ілюстрацій, картин.
Розповідь вихователя.
Спостереження за діями дорослих, поведками тварин.
Заучування потішок, коротеньких творів з діалогами.
Перегляд театрів.
Спостереження за іграми старших дітей.
Імітація рольових рухів та вправи по інтонуванию.
Виготовлення елементів костюмів, декорацій дорослими в присутності дітей, залучення їх на допомогу.

Старший дошкільний

Бесіди (вибір твору).
Читання (розповідання художніх творів).
Розглядання ілюстрацій, картин.
Заучування творів або уривків з них.
Перегляд театрів.
Перегляд діафільмів, мультфільмів, уривків з кінофільмів.
Спостереження за діями дорослих, поведками тварин.
Розігрування по ролях дітьми окремих епізодів.
Конкурси: «Хто кращий?» («вовк», «лиса»);
Загадки на рухи: «Відгадай хто я?»
Виготовлення разом з дітьми елементів костюмів, декорацій.

II етап - керівництво ходом гри

Молодший дошкільний

Ігрова ситуація.
Запитання.
Порада, пропозиція.
Нагадування, репліка.
Виконання вихователем певної ролі (читання слів автора).

Старший дошкільний

Підтримання ініціативи дітей.
Непрямі нагадування, пропозиції, репліки.
Порада.

III етап - завершення гри

Молодший дошкільний

Позитивна оцінка.
Заохочення.

Старший дошкільний

Аналіз і оцінка гри разом з дітьми.
Заохочення позитивної ініціативи окремих дітей.
Планування роботи до подальшого розвитку гри.